

Bralna značka za zaposlene na Osnovni šoli Puconci

Reading Badge for Employees at the Primary School Puconci

Simona Horvat

Izvleček

V šolskem letu, 2022/2023 smo sodelavcem na učiteljski konferenci predstavili branje za bralno značko za zaposlene. Pripravili smo seznam knjig in bralni list za vpisovanje vtisov o prebranem ter poslali vabilo vsem zaposlenim na naši šoli. Na seznamu knjig je bilo leposlovje za odrasle in mladino ter nekaj strokovnih knjig. Takoj po objavi, da se je bralna značka za zaposlene začela, se je začela tudi redna izposoja knjig. Sodelovali so učitelji, vzgojiteljice, tehnično osebje in spremljevalci učencev. Za sodelovanje se je odločilo petinštirideset zaposlenih, bralno značko pa jih je opravilo dvaintrideset. Vsak sodelujoči je v knjižnici dobil bralni list s seznamom knjig za branje. Po prebrani knjigi je na ta list označil svojo oceno knjige in zapisal vtise o njej. Po opravljenem branju za bralno značko so sodelujoči liste vrnili v knjižnico. Vrnjeni bralni listi so bili povratna informacija knjižničarki o izboru knjig. Med zaposlenimi je bilo večkrat opaziti debato o prebrani knjigi, kar je marsikoga tudi motiviralo za sodelovanje.

Ključne besede: bralna značka, zaposleni, motivacija za branje, Osnovna šola Puconci

UDK 028.3

Abstract

In the school year 2022/2023, we presented the concept of reading for an employee reading badge to our colleagues at a teachers' conference. We prepared a list of books and a reading list for writing down impressions about books, and then sent invitations to all employees at our school. The list included literary works for adults and young people, as well as some scientific books. Immediately after the announcement of the employee reading badge, employees started to borrow books. Employees who participated were teachers, educators, technical staff and employees qualified for accompanying students. Forty-five employees decided to participate, of which thirty-two received a reading badge. Each participant received a reading list and the list of books at the library. After they have read the book, they gave their review and wrote down their impressions of the book. After the activity of reading for the reading badge was completed, the participants returned the lists to the library. They served as feedback to the librarian about the book selection. A debate often developed among employees about the book they have read, which motivated others to participate as well.

Keywords: reading badge, employees, motivation to read

Uvod

Branje nas spremlja povsod v življenju. Za branje je potreben čas, ki ga, žal, v sodobnem času vedno primanjkuje. Pa vseeno je treba brati! Kdor bere, si vzame čas zase, za razmišljanje, za podoživljanje vsebine in zna biti sam s sabo.

V sklopu izobraževanja v programu ŠPIK je bila predstavitev primerov iz prakse v šolskih knjižnicah. Bralna značka za zaposlene v šoli me je zelo navdušila in želela sem idejo realizirati na naši šoli, saj že poznamo bralno značko za odrasle v splošnih knjižnicah. Sodelovanje pri bralni znački je zanimivo, saj so po navadi v seznamu za branje knjige, ki jih sami ne poiščemo, pa so vseeno vredne branja.

Po predstavitvi ideje ravnatelju šole in sodelavcem na učiteljski konferenci se je pokazalo veliko zanimanje. Idejo smo predstavili tudi tehničkim delavcem šole, spremljevalcem učencev in vzgojiteljicam našega vrtca, kjer je ideja prav tako vzbudila zanimanje. Pomembno za sodelovanje je bilo, da bodo knjige v šolski knjižnici.

Cilji bralne značke za zaposlene so:

- vzor in spodbuda za učence,
- koristno preživljanje prostega časa,
- razvijanje bralne kulture,
- pojmovanje branja kot vrednote,
- branje kakovostne in aktualne literature različnih žanrov.

Dogovorili smo se, da bomo brali tako kot učenci tri pripovedna dela in eno pesniško. Kriterij je nizek, vendar glede na padanje interesa za branje nismo upali povečati števila knjig za opravljeno bralno značko, niti za učence in niti za zaposlene. Bralci, ki želijo več, lahko opravijo bralni izziv, kjer je kriterij zahtevnejši.

Vsak, ki se je odločil za sodelovanje, je lahko izbral med osemnajstimi naslovi pripovednih del in štirimi naslovi pesniških del. Med pripovednimi deli so bili različni žanri: zgodovinski romani, kriminalke, ljubzenski romani, biografski roman, nekaj mladinskih romanov in nekaj strokovnih del.

Vzor, pomoč, sodelovanje in izposoja knjig za izvedbo v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota

V šolski knjižnici nimamo veliko leposlovnih del za odrasle, zato smo se povezali s Pokrajinsko in študijsko knjižnico Murska Sobota, kjer so nam prijazno pomagali in nam izposodili knjige, ki so bile na seznamu za našo bralno značko. Na seznam knjig sem uvrstila nekaj mladinskih romanov iz naše šolske knjižnice, ki so bili v prejšnjih letih izbrani za Cankarjevo tekmovanje ali so jih dobili sedmošolci v projektu Rastem s knjigo, preostalo leposlovje za odrasle pa sem si izposodila v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota. Pri sestavljanju seznama knjig za branje sem upoštevala predloge sodelavcev in lastne izkušnje.

Bralna značka za odrasle v murskosoboški pokrajinski in študijski knjižnici nam je bila tudi vzor pri oblikovanju seznama knjig za branje in za izvajanje bralne značke. Z omenjeno knjižnico sodelujemo že dolga leta; veliko učiteljev si tam izposoja razno literaturo za delo v šoli, prav tako knjige za individualne potrebe in želje, sodelujemo še prek projekta Rastem s knjigo, izkoristimo pa tudi čas za pravilčno uro, ko imajo učenci v Murski Soboti sistematske preglede in čakajo prevoz.

Branje

Oktobra, ko smo začeli z branjem, sem pripravila bralni list s seznamom knjig za branje in za vpisovanje vtisov o prebranem. Vsem sodelavcem sem poslala vabilo.

Takoj po objavi se je bralna značka za zaposlene začela, z njo tudi redna izposoja knjig. Za sodelovanje so se odločali vsi kadri: učitelji, vzgojiteljice, nekaj tehničnega osebja in spremljevalcev učencev.

Slika 1: Kranjčeva delovna soba

Slika 2: Podelitev priznanj ob opravljeni bralni znački

Vsak sodelujoči je po branju na bralni list označil svojo oceno knjig – zelo zanimiva, zanimiva, povprečna ali nezanimiva – in zapisal vtise o prebrani knjigi. Po opravljeni bralni znački so sodelujoči te liste vrnili v knjižnico. Vrnjeni bralni listi so bili povratna informacija knjižničarki o izboru knjig.

Zaključek bralne značke

Pri bralni znački je sodelovalo petinštirideset zaposlenih, opravilo jo je dvaintrideset sodelujočih.

Med zaposlenimi je bilo večkrat opaziti debato o prebrani knjigi, kar je marsikoga tudi motiviralo za sodelovanje. Prav tako je vsak, ko je vrnil knjigo v knjižnico, pripovedoval o svojem pogledu na prebrano

Slika 3: Pomelaj – zadruga za razvoj podeželja

Slika 4: Copekov mlin

knjigo in predebatiral vsebino s knjižničarko. Zanimivo je tudi, da so bralce najbolj pritegnili mladinski romani, ki jih prej niso izbirali za branje. Veliko zanimanje je bilo za kriminalna romana Okus po moškem in Medtem, ko si spala in za zgodovinska romana Vladekova pot in Pod škrlatnim nebom.

Tudi romana Tisoč veličastnih sonc in Ženici sta bila zelo izposojana, saj so bile v večini bralke in v obeh je opisana zgodba žensk v drugih kulturah. Pri poeziji pa se je največ bralcev odločilo za našega domačega pesnika Ferija Lainščka.

Zaključek bralne značke smo imeli maja v Veliki Polani. V vasi smo si ogledali rojstno hišo Miška Kranjca in park Dežele štorcelj, nato pa smo se sprehodili do Pomelaja – zadruga za razvoj podeželja in do Copekovega mлина. Žal se je zaključka udeležila le peščica zaposlenih, ki so opravili bralno značko.

Pri organizaciji zaključka so pomagali ravnatelj naše šole, župan občine Puconci, ki je bil zelo navdušen nad udeležbo pri bralni znački, in društvo Štrk Slovenija iz Velike Polane. Na zaključku smo imeli tudi krajši uradni del, kjer so sodelujoči dobili priznanje za sodelovanje pri bralni znački.

Bralna značka za zaposlene se nadaljuje

V šolskem letu 2023/2024 se je bralna značka za zaposlene nadaljevala. Seznam knjig za branje je v tem letu zajemal tudi predloge za branje knjig, ki so jih priporočali sodelavci. Na njem smo imeli deset del domačih avtorjev, deset del tujih avtorjev, štiri strokovna dela in pet pesniških zbirk. Sodelovanje je v tem letu nekoliko upadlo, vendar pa je na koncu vseeno opravilo bralno značko trideset sodelavcev. Kar nekaj bralcev je motiviralo to, da so si knjige za odrasle bralce izposodili kar v šoli. Prav zato so prebrali veliko več knjig, kot pa jih je bilo potrebno za opravljanje bralne značke.

Slika 5: Druženje s pisateljem Štefanom Kardošem

Slika 6: Pred Domaniševsko domačijo

V letu 2024 smo organizirali zaključek v Domanjševcih, na domačiji družine Kalamar, ki je bila zgrajena 1931 in je zdaj preurejena v etnografsko hišo, ki je bogato opremljena s predmeti iz preteklosti. Tam se nam je priključil pisatelj Štefan Kardoš, ki je rojen v sosednji vasi, v Križevcih. Na zaključek smo ga povabili, ker smo imeli na letošnjem seznamu njegov roman *Vse moje Amerike* in tudi zato, da ga spoznamo, saj je naš prekmurski avtor. Štefan Kardoš nam je predstavil svoje delo in nastajanje romana *Vse moje Amerike*. Srečanje z njim je bilo zanimivo in je potekalo v sproščenem vzdušju. Prav tako smo podelili priznanja vsem, ki so opravili bralno značko in se družili ob prigrizku. Na koncu smo se sprehodili do bližnje evangeličanske cerkve, kjer nas je počakal duhovnik Mitja Andrejek, ki je naš bivši učenec. Tudi pri njem smo imeli čudovit sprejem, predstavil nam je svoje delo, na kratko opisal zgodovino domanjševske evangeličanske cerkve in njeno delovanje danes. Pri organizaciji in izvedbi zaključka sta nam tudi letos pomagala ravnatelj in župan občine Puconci, za kar smo jima zelo hvaležni.

Sklep

Na šoli ugotavljamo, da je bila odločitev za bralno značko zelo dobra. Prav zaradi branja za bralno značko in pogovorov o prebranem je po knjigi poseglo tudi nekaj sodelavcev, ki so jih motivirali tisti, ki so pripovedovali o prebrani knjigi. Na prireditvi ob zaključku bralne značke za učence smo čestitali tudi vsem zaposlenim, ki so opravili bralno značko, kar je naletelo na pozitiven odziv in motivacijo za sodelovanje pri bralni znački za vse udeležence. Kar nekaj učencev je v knjižnici po prireditvi spraševalo, katere knjige so brali zaposleni, kakšne so vsebine teh knjig, koliko strani imajo ipd.

Z branjem za bralno značko so zaposleni vzor učencem, kar vpliva na motivacijo za branje pri učencih. Želimo si, da bi več učencev posegalo po knjigi in da bi uživali pri branju. Pri tem upoštevamo slogan naše knjižnice, ki pravi: »Beri in naberi znanje, ideje, sanje.«

Viri in literatura

Branje je potovanje: ob 50-letnici bralne značke. (2011). Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS.

Dežman, S. (1998). *Bralna značka v osnovni šoli: aktivnosti spodbujanja branja in preverjanja prebranih knjig: priročnik za mentorje bralne značke.* Skriptorij KA.

Grosman, M. (2003). *Pomen branja za posameznika in širšo družbo. Beremo skupaj: Priročnik za spodbujanje branja* (str. 10–14). Mladinska knjiga.

Kovač, M. (2020). *Berem, da se poberem: 10 razlogov za branje knjig v digitalnih časih.* Mladinska knjiga.

Simona Horvat, prof. razrednega pouka, zaposlena na OŠ Puconci
Naslov: Osnovna šola Puconci, Puconci 178, 9201 Puconci
E-naslov: simona.horvat@ospuconci.si